BETALINGSMODELLEN I ØSTRE AGDER

Brev til bystyret i Arendal 15.06. 2026

Vi ordførere i Froland, Åmli, Tvedestrand, Risør, Gjerstad og Vegårshei vil på denne måten sette fokus på en prosess som har vært svært uheldig for samarbeid og klima i Østre Agder IPR.

At Arendal ønsker å se på alle mulgheter for økonomiske besparelser har vi stor forståelse for. Men i ønsket om endring av betalingsmodellen har vi savnet relevant argumentasjon. Fokus fra ordfører og kommunedirektør har i hovedsak kun vært på at Arendal betaler for mye, uten at dette har vært dokumentert.

Rettferdighet i denne sammenhengen er vanskelig, og statistikk- og registreringsgrunnlaget er i mange tilfeller fraværende. Unntaket er KØH som registrer brukernes hjemkommune. Med dagens betalingsmodell betalte Arendal i 2025 46,1 % av kostnadene, men hadde 58,1 % av pasientdøgnene. Døgnprisen var 5.734, mens f.eks. Gjerstad betalte 21.870 pr. pasientdøgn. Arendal har trolig et «overforbruk» av mange av tjenestene relatert til folketall. Det er naturlig – det er lettere å stikke innom legevakta hvis du bor på Strømsbu enn om du må reise fra Gjøvdal.

Vi kan slå fast er at samarbeidet har tjent ØA-kommunene godt i alle år, og 7 av 8 ordførere mener at dagens betalingsmodell er rettferdig og fornuftig. Vi legger i den sammenhengen til grunn at nesten alle de 150 ØA-arbeidsplassene er lokalisert i Arendal, også representerer en stor verdi. Disse er utenfor pendleravstand for mange av innbyggerne i store deler av ØA-området.

Det mest skuffende er imidlertid ikke det at Arendal ønsker at de 6 minste kommunene i samarbeidet skal betale mer. Det er derimot de holdningene en er møtt med fra Arendals side. Uten å gå i detalj kan vi si at dette har skadet langt mer enn en diskusjon om betaling.

I våre kommuner er det derfor nå stor politisk vilje til å se på alternativer til dagens samarbeid. Utsjekk så langt viser at på noen områder kan det være mulig å spare penger med alternative samarbeid, bl.a. over mot Telemark – og det utfra dagens betalingsmodell. Om det til syvende og sist vil være praktisk og/eller økonomisk gjennomførbart vet vi ikke. Det vi vet, er at irritasjonen over Arendals framferd i denne saken er såpass at politisk nivå i tiden som kommer aktivt vil vurdere alternativer.

Skaden i samarbeidskonstellasjonen Østre Agder IPR har allerede skjedd. Hvis samarbeidet sprekker på ett eller flere av «de store områdene», er det liten tvil om at innsparingene som endret betalingsmodell er forutsatt å gi Arendal neppe blir reelle. Tvert imot kan konsekvensen bli større kostnader for å gi innbyggerne det tilbudet de har i dag.

Vi mener dagens betalingsmodell er fornuftig, men ønsker å være konstruktive og kompromissvillige for å bidra til at samarbeidet kan bestå. Vi ber derfor bystyret legge til grunn flertallsvedtaket fra representantskapet i Østre Agder: 20 % fast andel og 80 % basert på innbyggertall, samt 4 % overhead.

Med hilsen

Inger-Lene Håland
Ordfører i Froland

Hans Fredrik Tangen
Ordfører i Åmli

Marianne Landaas
Ordfører i Tvedestrand

Kai Magne Strat
Ordfører i Risør

Stein Pedersen
Ordfører i Gjerstad

Kjetil Torp
Ordfører i Vegårshei